

Praktiska Sverige AB

2019-06-28

Orgnr. 556257-5786

1 (21)

Dnr 404-2018:8563

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Västerås i Västerås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Västerås avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Västerås i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionen har efter granskningen av Praktiska Västerås inte identifierat några utvecklingsområden. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Praktiska Västerås.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn leder och styr skolans utveckling och verkar för elevers lika rätt till en god utbildning. Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat samt leder och styr det pedagogiska arbetet med tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Granskningen visar vidare att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete inom ramen för skolenhetens värdegrundsarbete.

Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens resultat

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och resultat som bland annat kan kopplas till värdegrundsfrågor, trygghet och delaktighet. Elever, personal och rektorn uppger att skolenheten

använder sig av enkäter som tar upp såväl trygghet- och studiero som lektionsupplägg och undervisning och att det i enkäterna också finns frågor kopplade till elevernas arbetsplatsförlagda lärande. Läsåret 2017/2018 är genomsnittlig betygspoäng för avgångselever (betygssatta i 2500 poäng) 14,4 i jämförelse med rikets 14,3. Rektorn säger att hen kontinuerligt följer upp elevernas resultat via skolans digitala system samt att det påbörjats ett arbete med elevavstämning för att kunna följa elevernas kunskapsresultat både på individ- och gruppnivå. Rektorn säger vidare att hen efter det att de har haft betygsgenomgångar i kollegiet intervjuar utvalda elever för att få elevernas bild av undervisningen och vad resultaten beror på. Lärare och elevhälsans representanter säger att de går igenom kunskapsresultat för skolan på mitterminskonferenser, genom så kallad färgmarkering samt via elevavstämningar och att rektorn gör en analys av kunskapsresultaten både på grupp- och individnivå. Lärare säger att rektorn även tar upp och analyserar resultat kopplat till könstillhörighet vid dessa tillfällen. I inskickad dokumentation samt i intervju med rektorn framkommer att rektorn i sin analys av skolans kunskapsresultat bland annat sett att på de program där få kvinnor studerar är betygsspridningen inte lika stor som i de program där det finns fler kvinnor, och i intervju med elevhälsans representanter bekräftas den bild som rektorn ger.

Vidare säger rektorn att hen följer upp elevernas arbetsplatsförlagda lärande (APL) månadsvis genom en avstämning med lärare i programgemensamma ämnen. Rektorn säger att hon på så vis säkerställer att eleverna får besök på sin APL-plats av sin lärare var tionde APL-dag samt att korrekt dokumentation finns. Rektorn säger vidare att det sker en uppföljning av APL-delen av undervisningen även i programråden där branschspecifika frågor tas upp samt frågor kopplade till bedömning av elevernas prestationer under APL.

Granskningen visar vidare att rektorn följer upp undervisningens genomförande samt de förutsättningar som lärare ges. Rektorn säger att hon bedriver detta arbete kontinuerligt genom att göra lektionsbesök i samtliga grupper och efter analys har vidtagit relevanta åtgärder i form av till exempel handledning och riktad kompetensutveckling till de lärare som behöver det. Det framkommer vidare i intervju med rektorn att hen samlar in lärares planeringar för att säkerställa att lärare utformar sin undervisning utifrån läroplanens mål. Inför medarbetarsamtal säger rektorn att hen gör riktade lektionsbesök som sedan ligger till grund för medarbetarsamtalet där hen följer upp hur lärare arbetar efter läroplanens mål, vilket även inkluderar APL. Lärare bekräftar i intervju att rektorn följer upp och analyserar så väl undervisningen som de förutsättningar som lärare ges för att genomföra denna genom lektionsbesök, genom att ta del av lektionsplaneringar och genom samtal.

Granskningen visar vidare att rektorn följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Lärare säger att de på uppdrag av rektorn integrerar värdegrundsarbetet i sin undervisning, och de uppger vidare att rektorn följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom att exempelvis ta del av lektionsplaneringar och att rektor gör korta lektionsbesök hos samtliga lärare minst en gång i veckan. Lärare och elevhälsans representanter uppger också att värdegrundsfrågor är en stående punkt på mentorstiden, utifrån dagordning fastställd av rektorn, och att frågor därifrån tas vidare till elevrådet där rektorn deltar vilket gör att hen också följer upp värdegrundsarbetet i undervisningen tillsammans med eleverna. Utifrån den bild som rektorn får från dessa källor gör rektorn sedan en analys av verksamheten och vidtar åtgärder kopplade till denna analys. Rektorn uppger att en åtgärd som hen vidtagit efter analys av hur värdegrundsuppdraget integreras i verksamheten är att fördjupa skolenhetens värdegrundsarbete med en organisation utanför skolan vars arbete inkluderar fadderverksamhet och temadagar som redan är inplanerade inför nästa läsår. I kommentar till Skolinspektionens protokoll, inskickad från huvudmannen, tillägger huvudmannen att skolenhetens plan mot diskriminering revideras utifrån det analysarbete som rektorn gör av verksamheten tillsammans med personal och elever.

Granskningen visar även att rektorn fördelar resurser utifrån en analys av de behov som finns på skolenheten. Rektorn säger att hon inför resursfördelning använder sig av all information som finns tillgänglig, bland annat statistik, frånvaro och enkätresultat. Rektorn uppger att om hen vid sin analys av denna information ser att det finns behov av åtgärder styr och genomför hen förändringar via resursfördelningen. Vidare uppger rektorn att hen följer upp effekter av resursfördelning genom att titta på betyg och enkätresultat gällande studiero. Rektorn säger att en åtgärd som vidtagits efter uppföljning och analys av närvaron och som fått önskad effekt är att elevhälsan på morgnarna möter upp eleverna vid dörren samt frågar de försenade eleverna om orsaken till sen ankomst. Ett annat exempel är att rektorn efter uppföljning och analys har riktat en del av biträdande rektorns arbetsuppgifter mot att stötta högpresterande elever. Lärare säger att beslutsprocessen är kort och att rektorn är snabb på att fördela och omfördela resurser då rektorns analys visar att det krävs.

Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inom ramen för skolenhetens värdegrundsarbete driver ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn säger i intervju att jämställdhetsarbetet ingår i den utarbetade plan som finns för värdegrundsarbetet och att lärare arbetar aktivt och strategiskt med jämställdhet i undervisningen. Rektorn ger exempel på hur hen tillsammans med förstelärare påbörjat ett arbete med att anonymisera nationella

prov för att förhindra exempelvis könsstereotypa föreställningar kopplat till bedömning. Lärare och rektorn säger också att många av skolans utbildningar domineras av det ena eller det andra könet och att de därför har planerat för att blanda elever från olika program i de gymnasiegemensamma ämnena samt för dagar på skolan då eleverna ska få testa olika program. Lärare säger i intervju att de utifrån rektorns ledning arbetar strategiskt med jämställdhet i undervisningen inom ramen för skolans värdegrundsarbete. De ger som exempel att de tillsammans med rektorn har beslutat att ha diskussioner med eleverna kring ämnen som maskulinitetskultur och sexuell läggning samt att rektorn bland annat följer upp att detta arbete genomförs via samtal med elevrådet. Elever säger i intervju att jämställdhet finns som stående punkt på den mötesagenda som tagits fram av rektorn inför klassråden och vars protokoll alltid ligger tillgrund för elevrådsmötena där rektorn deltar.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag och att rektorn ger lärare förutsättningar att samverka så att ett lärande sker i kollegiet samt att detta ger avtryck i undervisningen. Vidare visar granskningen att obehöriga lärare får en planerad introduktion.

Av inskickad dokumentation samt i intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter framgår att rektorn avsätter tid till samverkan och kollegialt lärande. Rektorn uppger i intervju att det kollegiala lärandet är väldigt aktivt på skolenheten och att hon driver detta eftersom hen ser att det är ett sätt att motivera elever att arbeta mot högre betyg. Det kollegiala lärandet består exempelvis av ett fördjupat arbete med examensmål vilket på rektorns initiativ drivs av förstelärare och specialpedagog. På tisdagsmötena finns även avsatt tid som leds av förstelärare och specialpedagog med fokus på bland annat "elevcase" samt betyg och bedömning. Lärare uppger att dessa "elevcase" kan vara fiktiva eller utgå från sådant som har hänt på skolenheten, och att goda exempel på så vis får spridning och ger avtryck i undervisningen. Lärare uppger också i intervju att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen och ger som exempel att de får fortbildning som motsvarar de krav som verksamheten och analys av den kräver, och rektorn och lärare uppger att en lärare har fått gå Skolverkets APL-utvecklarutbildning. Elevhälsans representanter uppger i intervju att rektorn säkerställer att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen genom det stora samarbete och den organisation som finns kring detta. Representerarna säger att rektorn tillsammans med försteläraren leder arbetet och att specialpedagogen sedan handleder lärarna ute i verksamheten. I inskickad dokumentation samt i intervju med lärare och rektorn bekräftas att det finns

en tydlig organisation och samverkan mellan lärare som leder till att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Arbetslagen på skolan leds av en arbetslagsledare, och arbetslagens mötesdagordningar fastställs av rektorn och arbetslagsledaren. Rektorn säger i intervju att hon inför varje arbetsplatsträffmöte (APT-möte) träffar arbetslagsledarna för en avstämning av dagordning och att beslut sedan fattas på APT-mötena. Av intervjuer med lärare och elever framgår också att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Elever uppger till exempel att lärare säkerställer att gemensamma ordningsregler efterlevs, och lärare beskriver i intervju hur de utifrån skolans rutiner arbetar med värdegrundsfrågor i undervisningen. Lärare och rektorn säger att obehöriga lärare får en mentor och att det finns en introduktionspärm med information. Obehöriga lärare får även gå PiL-utbildning.¹

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Västerås främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att eleverna får en undervisning som är varierad och anpassad efter deras förutsättningar samt att eleverna ges det stöd de behöver för att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang i skolarbetet. Granskningen visar vidare att lärarna bedriver en strukturerad undervisning med ett logiskt flöde i uppgifterna och att det är tydligt för eleverna vad

¹ Praktiska i Lärande – huvudmannens interna utbildningsprogram för yrkeslärare på gymnasiet.

som är syftet med olika arbetsmoment. Granskningen visar även att eleverna får möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande och att de deltar i planering och utvärdering av undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen varierar och eleverna får lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Västerås är varierad. Eleverna ger exempel på att lärare varierar undervisningen genom att blanda teoretiska och praktiska moment. Vidare säger elever i intervju att lärare varierar arbetssätt utifrån hur eleverna ligger till i kurserna. Flera elever säger att de får vara med och bestämma hur de vill arbeta och att de kan få arbeta till exempel individuellt eller i par. Av lektionsobservationer framgår att upplägget av samtliga observerade lektioner är organiserade så att det blir en variation och balans i undervisningen och ett logiskt flöde, till exempel genom att samtliga observerade lärare ger eleverna ett översiktligt schema över arbetsområde, veckoplanering och lektionsupplägg där variation och balans framgår.

Granskningen visar vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Samtliga intervjuade elevgrupper uppger att lärarna är bra på att hjälpa eleverna och flera elever säger att lärare går runt och hjälper dem, förklarar enskilt eller tar upp och förklarar i helklass samt att de anser att lärarna är lugna och rättvisa. Elever ger även exempel på att lärare förklarar på ett annat sätt om någon elev behöver det och att lärarna alltid ger dem den hjälp som var och en behöver vilket får stöd i en lärarintervju där lärare säger att de ger aktivt lärarstöd genom att kontinuerligt ge eleverna formativ bedömning utifrån det eleverna gör på lektionstid. Elever uppger också att lärarna inte låter dem vara passiva under lektionerna utan ser till att de är aktiva i sitt skolarbete. Vidare säger elever att de får hjälp och handledning av sin handledare på sina APL-platser och att de lär sig mycket när de är ute på APL. Lärare i programgemensamma ämnen uppger att de har ständig kontakt med elevernas APL-handledare för att ha insyn i vad eleverna gör och hur det går för dem under praktikperioderna. Vid samtliga observerade lektioner får eleverna lärarstöd genom att lärarna för en löpande dialog med eleverna. Även de elever som kommer sent ges ett aktivt lärarstöd av lärarna, utan att detta får konsekvenser för studieron.

Undervisningen är strukturerad och målfokuserad

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och har ett logiskt flöde. Av intervjuer med elever och lärare framgår att det finns en tydlighet i hur lektionerna är strukturerade med inledning, genomgång och genomförande. I intervjuer uppger elever att de får tydliga lektionsplaneringar och att lärare skriver på tavlan vad de ska arbeta med under lektionen. Flera elever ger exempel på hur lärare avslutar lektioner genom att sammanfatta vad de gjort under lektionen samt vad de ska arbeta med under nästkommande lektion. Det framkommer att vissa lärare avslutar sina lektioner med en framåtsyftande kommentar eller utvärdering, vilket eleverna säger att de uppskattar. Lärare säger i intervju att de i kollegiet diskuterat lektionsstruktur och att alla lärare nu strukturerar sina lektioner på liknande sätt. Rektorn bekräftar denna bild och säger att hon genom klassrumsbesök säkerställt att lektionsstrukturen presenteras för eleverna vid varje lektionstillfälle. Granskningen visar även att undervisningen i såväl de gymnasiegemensamma ämnena som i de programgemensamma ämnena är målfokuserad. Elever, lärare och rektorn uppger samstämmiga utsagor kring hur målen för undervisningen presenteras för eleverna och genomsyrar undervisningen: samtliga lärare går igenom kunskapskraven som också finns i skolenhetens digitala system och i samtliga klassrum finns såväl kunskapskrav som examensmål och värdegrundsrelaterade nyckelord uppsatta på väggarna. Elever uppger vidare att det är tydligt för dem att de tränar på olika praktiska moment under sina APL-perioder och att de sedan får visa sina färdigheter och bli bedömda av lärarna i de programgemensamma ämnena utifrån de mål som finns för utbildningen.

Granskningen visar även att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med den undervisning de får på sina lektioner. Av intervju med elever framgår att lärare vid kursstart går igenom kunskapskrav och att lärare regelbundet förklarar varför de arbetar med en viss uppgift eller innehåll under lektionerna, till exempel genom att koppla det till såväl kursplaner som till elevernas verklighet. Elever säger att examensmålen är uppsatta i alla klassrum och att lärare kopplar lektionsinnehållet till såväl kunskapskrav som examensmål i de programgemensamma ämnena, men även i flera gymnasiegemensamma ämnen. Lärare säger i intervju att de pratar om examensmålen på lektionerna och kopplar det som eleverna arbetar med i de gymnasiegemensamma ämnena till det kommande yrket. Lärare säger även att de arbetar med matriser för att koppla syftet med det arbetsplatsförlagda lärandet till undervisningen inne på skolenheten. På de observerade lektionerna ser Skolinspektionen att lärarna på lektionerna gör kopplingar till de nationella målen i läroplanen samt till kurs- och ämnesplanerna. Exempelvis arbetar läraren i ett ämne tydligt mot elevernas respektive examensmål. Examensmålen för samtliga program som skolenheten erbjuder samt kunskapskrav för kurserna finns uppsatta i

klassrummen. Nyckelord som fångar skolans värdegrund åskådliggörs på planscher uppsatta i allmänna utrymmen, och elever ger som exempel att värdegrundsrelaterade frågor tas upp på mentorstiden.

Lärare anpassar undervisningen efter elevgrupp och stärker elevernas motivation

Granskningen visar att eleverna får stimulans och utmaningar utifrån sina behov och förutsättningar. Intervjuade elever uppger att de kan få fördjupningsuppgifter eller mer avancerade uppgifter om man tycker att något är lätt eller snabbt blir färdig. Intervjuade lärare bekräftar elevernas utsagor om att de ger mer utmanande och fördjupande uppgifter till de elever som behöver utmanas vidare. I intervju med elever ges också exempel på hur lärare disponerar om uppgifter eller delar upp uppgifter i mindre delar om de upplever att något är svårt, och att elever kan få den hjälpen i både gymnasiegemensamma och programgemensamma ämnen. Ytterligare ett exempel på hur undervisningen anpassas efter eleverna ges av lärarna som berättar att man på skolenheten anpassar och matchar APL-plats efter elevernas behov och motivation.

Granskningen visar också att lärare på olika sätt i sin undervisning arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Elever säger att lärare förklarar varför de ska lära sig något genom att koppla skolarbetet till elevernas verklighet och till deras framtida yrke. Vidare ger elever exempel på hur lärare arbetar för att motivera dem genom att lärare berättar för dem hur de kan göra saker bättre eller genom att lärare utifrån tidigare uppgifter visar hur eleverna kan gå vidare. Elever säger även att APL-handledare lyssnar på dem och motiverar dem på olika sätt ute på APL-platserna, och de ger som exempel att handledarna uppmuntrar eleverna att pröva egna, nya idéer och lösningar. Lärare säger att de arbetar med att motivera elever genom att exempelvis gå runt och individuellt ge elever formativ bedömning eller genom att de låter elever visa sina arbeten för varandra och stötta varandra. En lärare ger även exempel på hur hen låter elever få tävla i sitt yrkesämne, och läraren säger att det är utmanande för eleverna.

Eleverna får reflektera kring frågor utan ett givet svar samt över sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna ges strategier för sitt eget lärande och kritiskt tänkande samt möjligheter att reflektera kring såväl frågor utan ett givet svar som över sitt eget lärande. Elever säger att lärare i undervisningen ställer öppna frågor av typen "hur- och varför-frågor" vilket leder till diskussioner samt att lärarna låter dem reflektera kring sitt eget lärande genom att till exempel fråga dem hur de vill arbeta för att lära sig på bästa sätt. Elever uppger vidare att lärare visar eleverna olika sätt att redovisa en uppgift på, och de exemplifierar

också att de får reflektera utan ett givet svar genom att de får diskutera hur man kan lösa en matematikuppgift korrekt på olika sätt. Av intervju med elever framgår också att de ofta får välja hur de vill visa upp sin kunskap. Eleverna berättar vidare att de vid utvecklingssamtal talar med lärare om hur de lär sig på bästa sätt, och att detta sedan genomförs, följs upp och utvärderas tillsammans med lärare. I intervjuer med lärare bekräftas elevernas utsagor kring hur eleverna ges strategier för sitt eget lärande och kritiskt tänkande samt möjligheter att reflektera utan ett givet svar samt över sitt eget lärande.

Eleverna är delaktiga i planering av undervisningen

Granskningen visar att eleverna påverkar undervisningen och är delaktiga i val av arbetssätt och utvärdering av undervisningen. Elever säger i intervju att de har loggböcker där de kontinuerligt utvärderar sina kurser samt att de har kursutvärderingar vid kursernas slut. Det sker även, säger elever, att lärare frågar dem muntligt vad de tycker om undervisningen både kopplat till enskilda moment eller enskilda uppgifter. Elever ger vidare exempel på hur undervisningen förändrats utifrån deras synpunkter som i exempelvis samhällskunskap där de skriver uppsatser istället för prov, vilket bekräftas i intervju med lärare. Lärare säger också att de låter elever utvärdera undervisningen kontinuerligt och att de låter elever fylla i enkäter kopplat till undervisningen. Det framkommer även att lärare regelbundet använder sig av till exempel "exit tickets"² eller kortare, muntliga avstämningar för att göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen under pågående kurs.

² Exit tickets är ett stöd för läraren i att fånga upp elevers olika förståelse och utifrån den informationen få ett stöd för det fortsatta planeringsarbetet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att det på Praktiska Gymnasiet Västerås finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa och bibehålla trygghet och studiero samt att det på skolenheten finns ett gemensamt förhållningssätt till detta arbete.

Skolenhetens personal arbetar gemensamt för att skapa och bibehålla trygghet

Granskningen visar att det på Praktiska Gymnasiet Västerås finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet. Elever uppger i intervju att de känner sig trygga, och detta får stöd i intervjuer med lärare och rektorn. Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att det finns ett förebyggande och främjande arbete för att skapa trygghet. Lärare ger som exempel på detta att rektorn i förebyggande syfte strategiskt placerat lärares arbetsrum på de våningsplan där undervisningen sker för att på så sätt öka vuxennärvaron i allmänna ytor, och både elever och lärare uppger att tryggheten på skolan och APL-platserna lyfts och diskuteras regelbundet, bland annat på klassråden utifrån den fasta mötesagenda som rektorn beslutat om för dessa möten. Rektorn bekräftar att eleverna på mentorstiden görs delaktiga i det förebyggande och främjande arbetet med trygghet genom att eleverna involveras i att ta fram ordningsregler samt genom diskussioner kring frågor kopplade till värdegrund och trygghet. Elever uppger också i intervju att de via elevrådet och tillsammans med lärare och rektorn kommit fram till de ordningsregler som ligger till grund för såväl tryggheten som studieron samt att de involveras i den regelbundna revideringen av dessa.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans representanter och rektorn framgår vidare att det på Praktiska Gymnasiet Västerås finns ett gemensamt förhållningssätt till arbetet med trygghet. Rektorn uppger att trygghet är ett område som inkluderas i skolenhetens kontinuerliga värdegrundsarbete som bland annat hålls vid liv via klassråd. Ytterligare ett exempel på hur det gemensamma förhållningssättet till

arbetet med trygghet vidmakthålls och som ges av elevhälsans representanter är att skolenhetens kurator en stor del av sin tjänst vistas ute bland eleverna i syftet att skapa trivsel och trygghet.

Det framgår också av granskningen att det på skolenheten genomförs kartläggning av tryggheten på olika sätt och att analys av kartläggningen leder till att rektorn vidtar adekvata åtgärder. Av intervjuer med såväl elever som lärare och rektorn framgår att elevernas upplevelse av trygghet bland annat kartläggs regelbundet med hjälp av trygghetsenkäter. Elever uppger att de enkäter som de besvarar även innehåller frågor som berör tryggheten på deras APL-platser, och de säger att lärarna får ytterligare kunskap om hur de upplever tryggheten på APL-platserna genom att eleverna skriver om det i sina veckorapporter samt genom att lärarna tar upp trygghetsrelaterade frågor vid de trepartssamtal som genomförs. Lärare och rektorn uppger vidare att även trygghetsvandringar genomförs tillsammans med eleverna och att riskanalys görs inför APL-placeringar. Elever berättar i intervju att det tidigare fanns elever som störde undervisningen och skapade otrygghet men att detta identifierades via kartläggning och att denna problematik nu är åtgärdad. Rektorn bekräftar elevutsagan och berättar att skolenheten kom till rätta med problemet i de grupper som berördes genom ett intensifierat värdegrundsarbete kopplat till skolenhetens gemensamma ordningsregler.

På skolenheten finns ett samlat arbete för att skapa studiero

Granskningen visar att eleverna har studiero och att det på skolenheten finns ett samlat arbete kring studiero så att elever inte blir störda. Både rektorn och lärare uppger att studieron är god i de flesta fall och att åtgärder är insatta i de grupper där studieron inte är tillfredsställande. Lärare uppger att de använder sig av skolenhetens fastställda konsekvenstrappa vid behov och att specialpedagogen har gått in och handlett lärare i något fall. I flertalet intervjuer med elever bekräftas att det är studiero på de flesta lektionerna och att de finns ett gemensamt förhållningssätt till hur man arbetar med studiero. Flertalet elever säger också att de ordningsregler som finns efterlevs och bidrar till att studieron upprätthålls. Rektorn uppger att i de grupper där insatser har satts in för att förbättra studieron har insatserna gett önskad effekt.

Vidare visar granskningen att eleverna vid Praktiska Gymnasiet Västerås involveras i arbetet med att skapa studiero. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att såväl personal som elever gemensamt har tagit fram de ordningsregler som finns för att upprätthålla studiero. Elever berättar att de vid ett tillfälle varannan vecka utvärderar till exempel studieron och att de vid den revidering som görs av

ordningsregler varje termin får vara med och påverka. Lärare, elever och rektorn uppger också att man vid skolenheten kontinuerligt genomför enkäter för att kartlägga hur eleverna upplever studieron, och elever uppger att rektorn även får information om hur studieron är via de protokoll som förs vid klassråden och som sedan går vidare till rektorn och elevrådet. De säger också att de får diskutera vikten av studiero på elevrådsmöten och att samtliga elever via klassråd får lämna förslag på hur man ska arbeta med studiero. Rektorn uppger i intervju att alla på skolenheten involveras i arbetet med att skapa studiero och att både hon och biträdande rektorn även gör klassrumsobservationer för att följa upp att studieron är god i samtliga klasser.

Granskningen visar vidare att det vid skolenheten finns gemensamma förebyggande och åtgärdande insatser som lärarna använder sig av för att skapa, upprätthålla och vid behov återställa ordningen under lektionerna. Elever uppger till exempel i intervju att det finns uppsatta ordningsregler i klassrummen och att det är tydligt vad som gäller om man inte följer ordningsreglerna. De säger också att studieron påverkas positivt av att lärarna aldrig skriker på dem. Rektorn ger exempel på att man på skolenheten utifrån enkätresultat vidtagit åtgärder för att öka studieron inom ett program, ett arbete som genomförs tillsammans med kurator och där de nu kan se resultat. Även elevhälsans representanter uppger att de arbetar samlat och aktivt med studiero, både i förebyggande och åtgärdande syfte. Till exempel säger de att specialpedagogen och kuratorn genomför observationer och ger handledning på gruppnivå. Lärare säger att tvålärarskapet är en del i arbetet med att skapa och bibehålla studiero. Rektorn ger i intervju ytterligare exempel på framgångsfaktorer i arbetet med studiero såsom arbetet med fasta placeringar i klassrummen och lärares överenskomna förhållningssätt att aldrig skälla på elever. Såväl rektorn som skolenhetens specialpedagog lyfter i intervju också fram att de i sitt förebyggande arbete beträffande studiero lyfter fram vikten av att lärarna utformar sin undervisning så att den blir relevant för eleverna genom att koppla den till elevernas intresse och yrkesval.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen. Granskningen visar att rektorn analyserar betyg i olika kurser, årskurser och program samt resultat på nationella prov i förhållande till kursbetyg och därefter följer upp eventuella avvikelser med betygssättande lärare. Granskningen visar visserligen att det finns avvikelser mellan resultat på nationella prov och elevers kursbetyg, men rektorn har identifierat detta och vidtagit åtgärder. Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg.

Rektorn analyserar kunskapsresultat och diskuterar betygssättning med kollegiet utifrån denna analys

Granskningen visar att rektorn på Praktiska Gymnasiet Västerås, som en del i kunskapsuppföljningen, kontinuerligt analyserar varje elevs kunskapsresultat samt resultat på nationella prov i förhållande till kursbetyg. Relationen mellan kursbetyg och provbetyg på nationella prov vårterminen 2018 är avvikande från enskilda huvudmän i riket.³ I Praktiska Gymnasiet Västerås kvalitetsrapport för läsåret 2017–2018 analyseras bland annat diskrepansen mellan resultat på nationella prov och kursbetyg, och orsaker till denna anges bland annat vara att den kurslitteratur som

³ I matematik 1A har 54,5 procent av eleverna ett högre kursbetyg i förhållande till provbetyg. Motsvarande siffra för enskild huvudman i detta ämne i riket är 43,8 procent. I engelska 5 är det 4,1 procent av eleverna som får lägre kursbetyg än provbetyg, och 32,7 procent av eleverna får i detta ämne lägre kursbetyg än provbetyg. Motsvarande siffra för enskild huvudman i engelska 5 är att 19,9 procent av eleverna får högre kursbetyg än provbetyg, och att 13,4 procent av eleverna får lägre kursbetyg än provbetyg. I svenska 1 har 48,6 procent av skolans elever högre kursbetyg i förhållande till provbetyget. Motsvarande siffra för enskild huvudman i svenska 1 är 37,5 procent.

användes i matematik och svenska under läsåret inte var synkade mot innehållet i de nationella proven samt att stödinsatser i form av till exempel omfattande stödundervisning efter provens genomförande lett till att elever förbättrade sina resultat. Det framgår också av den statistik som anges i kvalitetsrapporten för 2017–2018 att det främst är elever som fått betyget F på nationellt prov som vid kurslut når det högre kursbetyget E. Lärarna uppger att de använder resultaten på nationella prov som underlag för sin betygssättning och att den diskrepans som finns mellan resultat på dessa prov och kursbetyg beror på att eleverna fått möjlighet att visa sina kunskaper på annat sätt efter genomförda prov. Även rektorn, som tillträdde sin tjänst höstterminen 2018, har i sin analys av resultat på nationella prov och kursbetyg uppmärksammat skillnaden och uppger i inskickad kommentar till protokollet att varje lärare skriftligen fick lämna in en förklaring och motivering till satta betyg. Rektorn uppger vidare att detta tillvägagångssätt, att skriftligen motivera kursbetyg i förhållande till resultat på nationellt prov, från och med våren 2019 ingår i årsplaneringen. I Praktiska Gymnasiet Västerås kvalitetsrapport för läsåret 2017–2018 redogörs för och analyseras utöver kursbetyg och resultat på nationella prov även till exempel skillnader i betyg mellan olika årskurser och program samt skillnader i betyg utifrån könstillhörighet. Rektorn uppger i inskickat svar att hon i sin analys av lärares betygssättning identifierat att pojkar oftare har lägre betyg än flickor och att det på vissa program sätts mycket få eller inga betyg motsvarande A och B. Rektorn uppger vidare i inskickat svar att hon utifrån den analys hon gjort av betygssättningen satt igång ett strukturerat, kollegialt arbete kring bedömning och betygssättning. Lärare bekräftar i intervju att ett strukturerat arbete kring bedömning och betyg pågår och ger som exempel att de regelbundet diskuterar betyg och bedömning i kollegiet och att rektorn tillsammans med biträdande rektorn analyserar de avstämningar som görs av lärarna efter dessa diskussioner.

Rektorns arbete med att säkerställa likvärdiga bedömningar och likvärdig betygssättning

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Rektorn uppger i inskickat svar att hen själv och skolenhetens förstelärare ger stöd vid bedömning och betygssättning samt säkerställer att bedömningar och betyg är likvärdiga och rättvisa. I intervju ger rektorn också flera exempel på hur hon ger förutsättningar för lärarna att sätta likvärdiga betyg exempelvis genom att lärarna fått ta fram och samtala kring enskilda elevprestationer utifrån gjorda bedömningar. Vidare har rektorn möjliggjort för lärare att arbeta med sambedömning både inom den egna skolenheten samt med andra skolenheter. Rektorn ger som exempel att det inom ett av skolenhetens program finns en lång tradition av sambedömning och att

man vid tiden för Skolinspektionens besök arbetar med att implementera detta arbetssätt på samtliga program. Lärare uppger att de har fått fortbildning i betygssättning och bedömning, bland annat genom att tillsammans se en film om betyg och bedömning och fått tillgång till Skolverkets material om detsamma. Rektorn uppger också att en av skolenhetens lärare följer huvudmannens internutbildning i vilken betygssättning ingår. Lärare säger vidare att rektorn har avsatt konferenstid för bedömnings- och betygsg Diskussioner samt att rektorn deltar vid dessa möten. Rektorn bekräftar i intervju att betyg och bedömning finns med som en stående punkt på den mötesagenda som ligger till grund för ett av skolenhetens veckovisa möten. Rektorn säger också att hen vid dessa möten har tagit upp de nya allmänna råden kring betyg och bedömning från Skolverket och att samtliga lärare nu arbetar utifrån dessa vid bedömning och betygssättning. Rektorn säger vidare att samtliga i kollegiet kommer att arbeta tillsammans med betygssättningen till våren som ett led i att säkerställa att denna blir likvärdig. Rektorn uppger också att elevhälsan involveras i arbetet med att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning genom att lärare regelbundet kallas till enskilda samtal kring undervisning och bedömning med dess representanter. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har eleverna ännu inte genomfört några nationella prov, men rektorn uppger att dessa kommer att avidentifieras före rättning för att säkerställa en likvärdig bedömning. Rektorn uppger också att hon har organiserat vårens nationella prov så att sambedömning kommer ske centralt med flera skolenheter i kommunen. Rektorn uppger också att hon har avsatt mötestid för lärarna att diskutera och utvärdera resultaten på nationella prov och att kollegiet i samband med det även kommer att bedöma elevernas prestationer i förhållande till respektive ämnes kunskapskrav för att på så sätt ge lärarna stöttning i bedömning och betygssättning.

Granskningen visar vidare att rektorn har säkerställt att elevernas prestationer inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet bedöms likvärdigt. Lärare i programgemensamma ämnen uppger att elevernas prestationer på APL bedöms utifrån de bedömningsmatriser som eleverna fyller i samt genom samtal med handledare. De berättar vidare att rektorn genom schemaläggningen har säkerställt att lärarna kan besöka eleverna på deras APL-platser. Elever bekräftar i intervju att lärarna i de programgemensamma ämnena får information om hur det går för dem på deras respektive APL-platser genom trepartssamtal, samtal mellan lärare och handledare samt genom de veckorapporter som eleverna fyller i regelbundet. Elever uppger vidare att de inne på skolan får visa upp och bli bedömda på moment som de tränat på under sina APL-placeringar.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Charlotta Nord

Föredragande
Signerat av: Charlotta Nord

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anna Alm, Anna Mellgren och Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 mars 2019 och den 14 mars 2019. Besöket genomfördes av Charlotta Nord och Anna Alm.

Praktiska Gymnasiet Västerås är en gymnasieskola belägen i Västerås kommun. Skolenhetens huvudman är Praktiska Sverige AB. Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Följande tre nationella program erbjuds på Praktiska Gymnasiet Västerås: hantverksprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt el- och energiprogrammet. Skolan erbjuder också två introduktionsprogram: programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion. På skolenheten finns enligt rektorns uppgift totalt 167 elever inskrivna på nationella program samt 22 elever på skolenhetens introduktionsprogram.